

התוכנית לבדיקת שביעות רצון ואיכות חיים של משתקמים נפגעי נפש ממסגרות שיקום

בקהילה

חברת "דרך הלב" אסתי ויסברג, כנרת וסטמן, נועה-פרלמן קיפר

התכנית לבדיקת שביעות רצון של משתקמים ממסגרות השיקום בקהילה הינה יוזמה של המועצה הלאומית לשיקום נפגעי נפש בקהילה, משפחות, מתמודדים ומשרד הבריאות. מטרתה להשמיע את קולם של הצרכנים נפגעי הנפש בכל הקשור לשביעות רצון ואיכות חיים ממסגרות השיקום שלהם בקהילה (מפעל מוגן, מועדון תעסוקתי, תעסוקה נתמכת, דיור מוגן, הוסטל, שירותי חונכות, מועדון חברתי). הסוקרים המראיינים הם משתקמים בעצמם.

הנתונים נאספים עבור כל מסגרת בצורת דו"ח משוב שנשלח למסגרת, מפגש משוב נערך בכל מסגרת בהשתתפות נציגי המשתקמים, משפחות, צוות מקצועי, הנהלת המסגרת והיזם.

שיחות המשוב מהוות את השלב האחרון בתהליך הסקר, בו אנו מציגים את ממצאי הראיונות תוך השוואה לתמונת המצב בסבב הקודם ובהשוואה לכלל הנתונים שנאספו לאותו תחום. פגישות מרתקות אלו נועדו לצורך דיון וחשיבה משותפת יחד עם אנשי השיקום והמתמודדים במסגרות השונות אודות הבנת המשמעויות והשינויים המתבקשים בעקבותיהן. נוכחותם של המתמודדים במשוב (סוקרים ומתמודדים מהמסגרת עצמה), כשותפים פעילים לחשיבה ולעשייה בעקבותיה, מעצימה ומחזקת את הרעיון המרכזי של הפרויקט כולו.

יפה לראות כיצד מספר נושאים המהווים מאפיינים של מושג ההחלמה, עוברים כחוט השני ומשותפים למסגרות רבות, על אף השוני ביניהן. כאן, למשל, עולה השאלה האם ועד כמה לכבד את הבחירה האישית של כל משתקם למרחב אישי וחופש – סוגיה המתבטאת לעתים בקונפליקט שבין המתמודדים לבין אנשי הצוות.

המתמודדים, יכולים לסרב לצאת לפעילויות מאורגנות או לגיוון שעות הפנאי ואנשי המקצוע מתלבטים עד כמה להתעקש, לדרבן ולעתים אף לכפות השתתפות בפעילות. במסגרות רבות קיים תסכול מכך שניסיונות לדרבן לעשייה ולהרחבת רפרטואר הפעולות, נדחים בתואנות שונות ("אני מרגיש לא טוב", "אין לי כוח"). השאלה מתחדדת עוד יותר לאור שביעות הרצון הגבוהה המובעת בעקבות פעילות שכזו, בה "הופעל לחץ" על מנת לשדל את המשתקמים להשתתף.

חוסר שביעות הרצון מנושא השיקום החברתי עולה בכל תחום שבו אנו מראיינים. במשובים רבים עולה השאלה מהו שיקום חברתי והאם המועדונים החברתיים הקיימים היום עונים להגדרה זו.

נושא נוסף הינו תכנית שיקום אישית אשר למרות הצהרת המסגרות על קיום תכניות אלו, טוענים המשתקמים בחלק מהמסגרות שאין להם תכניות שיקום אישיות. הדיון במשוב מתבסס על ההבנה של המושג, על תפיסת המשתקמים את הנושא גם כשיש להם תכנית אישית ועוד.

כל שתואר להלן מהווה הצצה בלבד לחיים האינטנסיביים שמקיימים מתמודדים ואנשי מקצוע בתוך המסגרות. לדעתנו, המשובים מאפשרים למסגרות השיקום עצירה לרגע קט, השתתפות והתבוננות מעמיקה על עצמן ועל התהליכים המתרחשים בהן והפקת תובנות לגבי ההמשך. אנו שמחים על האפשרות שניתנה לנו להיות שותפים ואשר אינה מובנת מאליה.